٤ قەڵەمی ئەدەبی لە ڕەخنەی کۆن و ھەنووکەییەوە بۆ ئەدەبی ھەرێمی ئەمڕۆ

ھەولێر ــ نووسینی: ئەحمەد عەلی ڕەشید

ھەفتەی ڕابردوو لە ھۆڵی ڕۆشنبیری ئاوێنە لە ھەولێر، کۆڕێکی ڕەخنەیی بە ناونیشانی «٤ قەڵەمی ئەدەبی لە ڕەخنەی کۆنەوە بۆ ئەدەبی ھەرێمی ئەمڕۆ» بەڕێوە چوو. کۆڕەکە ٤ توێژینەوەی جیاواز پێشکەش کران کە ھەوڵدران ڕەخنەی کۆن و نوێ، کلاسیکی و ھاوچەرخ، لە یەک کاتدا ببێتە مەیدانی. ٢٣٠ کەس لە نێوانیاندا مامۆستا، قوتابی و نووسەر ئامادەبوون و ماوەی ٣ کاتژمێر بەردەوام بوو.

یەکەم توێژینەوە لەسەر ڕەخنەی کۆن بە ناونیشانی «ئەدەبی کۆن لە ئاوێنەی ڕەخنەدا» لە لایەن پرۆفێسۆر ھەڤاڵ ئەحمەد ساڵح ئامادە کرابوو. وی ئاماژەی بە ئەوە کرد کە زۆرێک لە ڕەخنەگران تەنیا وشەی کۆن وەک جنێو بەکار دێنن بەبێ ئەوەی بڕوانن چۆن ئەو کۆنە ڕێگای بۆ ئەدەبی ئێستا خۆش کردووە. توێژینەوەکە نموونەی لە شێعری کۆن و چیرۆکی کۆن ھێنایەوە و ڕوونی کردەوە چۆن ڕەخنەی ئەمڕۆ دەتوانێت وەک پردێک مامەڵە لەگەڵ ئەو کۆنە بکات بەبێ ئەوەی ڕەتی بکاتەوە یان پەسەندی بکات بە کوێرەوەری.

دووەم توێژینەوە لەسەر ڕەخنەی ھاوچەرخ بە شێوازێکی جیاواز ڕەخنەی کۆن ڕەتی دەکاتەوە. ئەو توێژینەوە باس لە ڕەخنەی ئەدەبی ئەمڕۆ دەکات کە زۆرجار لە ژێر کاریگەری ڕەخنەی ڕۆژئاوا و عەرەبی دایە و ئەو کاتە ئەدەبی خۆی لە دەست دەدات. پرۆفێسۆر ھەڤاڵ ئەحمەد ساڵح ئاماژەی بە ئەوە کرد کە ڕەخنەی ھەرێمی ئەمڕۆ پێویستی بە ڕەخنەی ھاوچەرخ ھەیە کە ئەدەبی ھەرێمی ئەمڕۆ ببێتە بەشێک لە ڕەخنەی گشتی و نەبێتە دوورگەیەکی جیا لە ڕەخنەی ئەدەبی تر.

سێیەم توێژینەوە لەسەر ڕەخنەی ئەدەبی ئافرەت بە ناونیشانی «دەنگی ئافرەت لە ڕەخنەی ئەدەبی کۆن و نوێدا» لە لایەن مامۆستا سەلوا عەبدولڕەحمان ئامادە کرابوو. ئەو توێژینەوە باس لە چۆن ڕەخنەی کۆن زۆرجار ئافرەتی بە کەمتر لە پیاو دەزانێت و چۆن ڕەخنەی نوێ ھەوڵ دەدات ئەو ھەڵەیە ڕاست بکاتەوە. سەلوا عەبدولڕەحمان نموونەی لە شێعری کۆن و ڕۆمانی ھاوچەرخ ھێنایەوە و ڕوونی کردەوە چۆن وشەکان و شێوازەکان ڕۆڵی گرنگ دەگێڕن لە دروستکردنی وێنەی ئافرەتدا لە ڕەخنەدا.

چوارەم توێژینەوە لەسەر ڕەخنەی ڕۆژنامەوانی بە ناونیشانی «ڕەخنەی ڕۆژنامەوانی لە نێوان ئەدەب و ڕاگەیاندنەکان دا» لە لایەن مامۆستا ئەنوەر عەلی ڕەشید ئامادە کرابوو. ئەو باسی لە چۆن ڕەخنەی ڕۆژنامەوانی ھەیە کە زۆرجار لە نێوان ئەدەب و ڕاگەیاندنەکان دا ڕەت دەکرێتەوە و وەک کەرەستەیەکی کەمبایە سەیر دەکرێت. توێژینەوەکە ئەوە دەسەلمێنێت کە ڕەخنەی ڕۆژنامەوانی دەتوانێت ببێتە پردێک لە نێوان ئەدەب و خەڵکی ئاساییدا، بەڵام پێویستە لە ئاستێکی باشدا بێت نەک تەنیا وەک ڕاگەیاندنێکی خێرا.

دوای کۆتایی ھاتنی توێژینەوەکان، ماوەیەکی کورت کرا بە گفتوگۆ. زیاتر لە ١٥ کەس قسەیان کرد و داوایان کرد کە ئەم جۆرە کۆڕانە زیاتر بکرێن و لە شارەکانی تری ھەرێمیش بکرێن. وەڵامی پرۆفێسۆر ھەڤاڵ ئەحمەد ساڵح ئەوە بوو کە ئامادەن ساڵانە ٤ کۆڕی وا بکەن ئەگەر پارە و شوێن ھەبێت. ئەو داوای لە ھەموو ئەو کەسانە کرد کە توێژینەوە ئامادە دەکەن کە ئەوە بکەن کە ڕەخنە نەبێتە تۆمەتبار کردن، بەڵکو ببێتە ڕێگایەک بۆ باشکردنی ئەدەب.

٤ قەڵەمی ئەدەبی لە ڕەخنەی کۆن و ھەنووکەییەوە بۆ ئەدەبی ھەرێمی ئەمڕۆ

(ھەڵبژاردەی ئەندامی ئەنجومەنی ڕۆشنبیری)

ھەولێر ــ نووسینی: ئەحمەد عەلی ڕەشید

ھەولێر ــ ٩ ی پەرغەلی ٢٠٢٤: ئەنجومەنی ڕۆشنبیری ھەولێر ئێوارەی ڕابردوو ٤ توێژینەوەی جیاوازی لەسەر ڕەخنەی کۆن و نوێ و ئەدەبی ئەمڕۆی ھەرێمی ھەڵبژارد بۆ کۆڕێکی ڕۆژێک لە ھۆڵی ڕۆشنبیری ئاوێنە. کۆڕەکە ٢٣٠ کەس ئامادەبوون و ماوەی ٣ کاتژمێر بەردەوام بوو. ئامانجی کۆڕەکە ئەوە بوو کە ڕەخنەی کۆن و نوێ لە یەک کاتدا ببێتە مەیدانی نەک تەنیا وشەی جنێو.

یەکەم توێژینەوە لەسەر ڕەخنەی کۆن لە لایەن پرۆفێسۆر ھەڤاڵ ئەحمەد ساڵح ئامادە کرابوو. وی ئاماژەی بە ئەوە کرد کە زۆرێک لە ڕەخنەگران تەنیا وشەی کۆن وەک جنێو بەکار دێنن بەبێ ئەوەی بڕوانن چۆن ئەو کۆنە ڕێگای بۆ ئەدەبی ئێستا خۆش کردووە. توێژینەوەکە نموونەی لە شێعری کۆن و چیرۆکی کۆن ھێنایەوە و ڕوونی کردەوە چۆن ڕەخنەی ئەمڕۆ دەتوانێت وەک پردێک مامەڵە لەگەڵ ئەو کۆنە بکات بەبێ ئەوەی ڕەتی بکاتەوە یان پەسەندی بکات بە کوێرەوەری.

دووەم توێژینەوە لەسەر ڕەخنەی ھاوچەرخ بە شێوازێکی جیاواز ڕەخنەی کۆن ڕەتی دەکاتەوە. ئەو توێژینەوە باس لە ڕەخنەی ئەدەبی ئەمڕۆ دەکات کە زۆرجار لە ژێر کاریگەری ڕەخنەی ڕۆژئاوا و عەرەبی دایە و ئەو کاتە ئەدەبی خۆی لە دەست دەدات. پرۆفێسۆر ھەڤاڵ ئەحمەد ساڵح ئاماژەی بە ئەوە کرد کە ڕەخنەی ھەرێمی ئەمڕۆ پێویستی بە ڕەخنەی ھاوچەرخ ھەیە کە ئەدەبی ھەرێمی ئەمڕۆ ببێتە بەشێک لە ڕەخنەی گشتی و نەبێتە دوورگەیەکی جیا لە ڕەخنەی ئەدەبی تر.

سێیەم توێژینەوە لەسەر ڕەخنەی ئەدەبی ئافرەت بە ناونیشانی «دەنگی ئافرەت لە ڕەخنەی ئەدەبی کۆن و نوێدا» لە لایەن مامۆستا سەلوا عەبدولڕەحمان ئامادە کرابوو. ئەو توێژینەوە باس لە چۆن ڕەخنەی کۆن زۆرجار ئافرەتی بە کەمتر لە پیاو دەزانێت و چۆن ڕەخنەی نوێ ھەوڵ دەدات ئەو ھەڵەیە ڕاست بکاتەوە. سەلوا عەبدولڕەحمان نموونەی لە شێعری کۆن و ڕۆمانی ھاوچەرخ ھێنایەوە و ڕوونی کردەوە چۆن وشەکان و شێوازەکان ڕۆڵی گرنگ دەگێڕن لە دروستکردنی وێنەی ئافرەتدا لە ڕەخنەدا.

چوارەم توێژینەوە لەسەر ڕەخنەی ڕۆژنامەوانی بە ناونیشانی «ڕەخنەی ڕۆژنامەوانی لە نێوان ئەدەب و ڕاگەیاندنەکان دا» لە لایەن مامۆستا ئەنوەر عەلی ڕەشید ئامادە کرابوو. ئەو باسی لە چۆن ڕەخنەی ڕۆژنامەوانی ھەیە کە زۆرجار لە نێوان ئەدەب و ڕاگەیاندنەکان دا ڕەت دەکرێتەوە و وەک کەرەستەیەکی کەمبایە سەیر دەکرێت. توێژینەوەکە ئەوە دەسەلمێنێت کە ڕەخنەی ڕۆژنامەوانی دەتوانێت ببێتە پردێک لە نێوان ئەدەب و خەڵکی ئاساییدا، بەڵام پێویستە لە ئاستێکی باشدا بێت نەک تەنیا وەک ڕاگەیاندنێکی خێرا.

دوای کۆتایی ھاتنی توێژینەوەکان، ماوەیەکی کورت کرا بە گفتوگۆ. زیاتر لە ١٥ کەس قسەیان کرد و داوایان کرد کە ئەم جۆرە کۆڕانە زیاتر بکرێن و لە شارەکانی تری ھەرێمیش بکرێن. وەڵامی پرۆفێسۆر ھەڤاڵ ئەحمەد ساڵح ئەوە بوو کە ئامادەن ساڵانە ٤ کۆڕی وا بکەن ئەگەر پارە و شوێن ھەبێت. ئەو داوای لە ھەموو ئەو کەسانە کرد کە توێژینەوە ئامادە دەکەن کە ئەوە بکەن کە ڕەخنە نەبێتە تۆمەتبار کردن، بەڵکو ببێتە ڕێگایەک بۆ باشکردنی ئەدەب.

٤ قەڵەمی ئەدەبی لە ڕەخنەی کۆن و ھەنووکەییەوە بۆ ئەدەبی ھەرێمی ئەمڕۆ

(ھەڵبژاردەی ئەندامی ئەنجومەنی ڕۆشنبیری)